

*Aprobată prin Ordinul Biroului
Național de Statistică
nr. 42 din 22 iunie 2018*

Actualizată: 25 august 2020

METODOLOGIA
ANCHETEI ANUALE ASUPRA CÂȘTIGURILOR SALARIALE și
COSTULUI FORȚEI DE MUNCĂ

CUPRINS

1. Cadrul general	3
1.1. Obiectivele cercetării	3
1.2. Standarde internaționale și norme europene	3
1.3. Concepte și definiții	4
2. Descrierea cercetării statistice	8
2.1 Sfera de cuprindere (populația statistică)	8
2.2 Principalele variabile studiate și chestionarele cercetării statistice	8
2.3 Clasificări utilizate	11
2.4 Metode și algoritm(i) de calcul a principalilor indicatori	11
3. Eșantionul cercetării statistice	12
3.1 Planul de sondaj	12
3.2 Baza de sondaj	12
3.3 Unitatea de selecție	13
3.4 Variabilele de selecție	13
3.5 Mărimea și alocarea eșantionului	13
3.6 Extinderea rezultatelor	14
3.7 Evaluarea calității rezultatelor	15
4. Organizarea culegerii și prelucrarea datelor	15
4.1 Metoda de înregistrare	15
4.2 Perioada de referință și de înregistrare	15
4.3 Periodicitatea de realizare a anchetei	15
4.4 Personalul cercetării statistice	15
4.5 Prelucrarea datelor	16
4.6 Sistemul IT	16
5. Diseminarea rezultatelor	17
5.1 Principalii indicatori rezultați	17
5.2 Diseminarea rezultatelor	17

1. Cadrul general

1.1. Obiectivele cercetării

Obiectivul principal al anchetei anuale în întreprinderi asupra câștigurilor salariale și costului forței de muncă îl constituie asigurarea de informații cu privire la nivelul și evoluția:

- *efectivului salariaților;*
- *numărului mediu al salariaților;*
- *câștigurilor salariale;*
- *costului forței de muncă;*
- *timpului de lucru;*
- *altor statistici conexe.*

Proiectarea și implementarea anchetei s-a realizat cu scopul de a dezvolta și completa sistemul național statistic cu informații necesare pentru elaborarea de strategii și politici în domeniul salarizării, în perspectiva integrării europene.

Ancheta furnizează elementele necesare efectuării unor analize privind evoluția diferitelor componente ale costului forței de muncă și corelațiile dintre ele, oferind totodată, elementele necesare calculării mărimii brute și nete, lunare și orare, a câștigului salarial structurat pe activități ale economiei naționale, forme de proprietate, sexe, regiuni de dezvoltare și municipii/raioane.

Începând cu anul de raportare 2011, Ancheta anuală asupra câștigurilor salariale și costului forței de muncă se realizează conform unui nou plan de sondaj (eșantion) și noilor chestionare M3 și M3-ANEXĂ.

1.2. Standarde internaționale și norme europene

Concepția metodologică și organizatorică a anchetei a fost realizată cu suportul metodologic al Institutului Național de Statistică din România în cadrul proiectului comun ONU „Consolidarea sistemului statistic național”.

Indicatorii urmăriți prin anchetă sunt în conformitate cu legislația națională a muncii și salarizării și cu recomandările și cerințele internaționale de specialitate (Organizația Internațională a Muncii - OIM, Eurostat).

La proiectarea anchetei s-a ținut cont de:

- **Rezoluția Conferinței Internaționale a Statisticienilor Muncii (CISM)** privind statisticile costului forței de muncă (a 11 CISM, 1966);
- **Rezoluția Conferinței Internaționale a Statisticienilor Muncii (CISM)** privind Sistemul integrat al statisticilor salariale (a 12 CISM, 1973);
- **Reglementările și standardele Uniunii Europene** prevăzute în:
 - Regulamentul Consiliului și Parlamentului European nr. 530/1999 privind statisticile structurii câștigului și costului forței de muncă (OJ L 63, 12.3.1999);
 - Regulamentul (CE) nr. 1737/2005 al Comisiei Europene din 21 octombrie 2005 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1726/1999 privind definirea și transmiterea informațiilor referitoare la costul forței de muncă (OJ L 279, 22.10.2005).

1.3. Concepte și definiții¹ de bază

(i) Indicatori primari

- **Efectivul salariaților la 31 decembrie (inclusiv cei cu contract de muncă/raport de serviciu suspendat)**, angajați cu contract individual de muncă/rapoarte de serviciu pe durată determinată sau nedeterminată (inclusiv lucrători sezonieri, managerul/administratorul). Nu sunt cuprinși salariații detașați în străinătate și cei care cumulează mai multe funcții și nu au funcția de bază la unitatea raportoare.
- **Numărul mediu al salariaților (\bar{N}) (exclusiv uceniciei)** în anul de referință pe total unitate, care reprezintă o medie aritmetică simplă rezultată din suma efectivelor zilnice de salariați (exclusiv cei al căror contract de muncă/raport de serviciu a fost suspendat) din anul de referință - inclusiv zilele de repaus săptămânal, sărbătorile legale și alte zile nelucrătoare - împărțită la numărul total al zilelor calendaristice (365 zile).

Din efectivul zilnic de salariați luat în calculul numărului mediu *se exclud* salariații aflați în concedii fără plată, în concedii medicale, grevă, detașați la lucru în străinătate care sunt plătiți numai în valută (sau în lei și în valută), alte absențe neplătite.

Salariații aflați în somaj tehnic, care beneficiază de o indemnizație din salariul de bază, se includ în numărul mediu proporțional cu timpul de lucru prevăzut în contractul de muncă.

În zilele de repaus, sărbători legale și alte zile nelucrătoare se ia în calcul ca efectiv zilnic numărul salariaților din ziua precedentă, cu excepția celor al căror contract de muncă/raport de serviciu a încetat în această zi. În cazul când unitatea a fost înființată sau și-a încetat activitatea în cursul anului, se iau în calcul efectivele zilnice numai pentru perioada în care a funcționat, iar suma rezultată se împarte la numărul **total** al zilelor calendaristice din an.

Salariații detașați se iau în calculul numărului mediu la unitatea de la care își încasează drepturile salariale. Salariații aflați în delegare se iau în calcul la unitatea care i-a delegat. Persoanele angajate ca zilieri sau sezonieri vor fi încadrate în categoria „salariați” în cazul în care au fost angajate în baza unui contract de muncă.

- **Numărul mediu al salariaților în timp complet**, care au lucrat în cursul anului, cu normă întreagă.
- **Numărul mediu al salariaților în timp parțial**, care au lucrat în cursul anului cu mai puțin de o normă întreagă, care reprezintă media aritmetică simplă a efectivelor zilnice de salariați cu program de lucru în timp parțial, înainte de transformarea lor în timp complet.
- **Numărul mediu al salariaților în timp parțial transformat în echivalent timp complet** proporțional cu timpul de lucru efectiv lucrat/prevăzut de contractul de muncă. De exemplu: cel care lucrează jumătate din norma întreagă se ia în calculul efectivului zilnic cu „0,5” pentru col.5 și cu „1” pentru col.4.

În cazul în care unitatea are deja calculat, conform precizărilor de mai sus, numărul mediu lunar al salariaților, numărul mediu al salariaților pentru anul de referință se poate obține și prin împărțirea sumei numerelor medii lunare la 12.

În mod excepțional, pentru cazurile când, în cursul anului de referință se plătesc sume corespunzătoare anilor anteriori, numărul beneficiarilor (foști salariați sau salariați cu contract de muncă/raport de serviciu suspendat) trebuie incluși în numărul mediu proporțional cu perioadele pentru care se realizează plățile respective, astfel încât să existe o corespondență directă între sumele brute calculate și numărul mediu al salariaților.

¹ În Anexă la prezenta Metodologie sunt aduse „Conceptele și definițiile”, conform normelor europene, ajustate la particularitățile Republicii Moldova.

- **Timpul efectiv lucrat (ore-om)** aferent salariaților în timp complet și timp parțial, în cursul anului de referință, exprimat în mii ore-om, corespunzător timpului lucrat în cadrul programului normal de lucru stabilit prin contractul colectiv de muncă și timpul lucrat suplimentar, în zilele lucrătoare peste programul normal de lucru, și în zilele de repaus săptămânal, sărbători legale și alte zile nelucrătoare. Timpul efectiv lucrat se înscrie separat pentru salariații în timp complet și salariații în timp parțial.
- **Timpul plătit nelucrat (ore-om) aferent salariaților în timp complet și timp parțial**, în cursul anului de referință, exprimat în mii ore-om, corespunzător zilelor lucrătoare aferente: concediilor de odihnă (anuale și suplimentare); accidentelor de muncă și bolilor profesionale (plătite din fondul de salarii); sărbătorilor legale; întreruperilor ale lucrului neimputabile salariaților, concediilor de studii plătit precum și altui timp nelucrat (zile libere pentru evenimente familiare deosebite; scoaterea de la locul de muncă pentru activități obștești; pauze de masă și odihnă plătite sau în alte cazuri prevăzute prin contractul colectiv de muncă sau prin legislație); zile libere acordate cu ocazia ieșirii la pensie, desfacerii contractului de muncă din motive neimputabile salariaților, transferul în interes de serviciu în altă localitate, instalării la post, detașării; șomaj tehnic beneficiind de o indemnizație din salariul de bază plătită din fondul de salarii, conform legislației în vigoare.

În timpul plătit nelucrat se includ orele plătite **exclusiv de angajator**. Orele nelucrate plătite din bugetul asigurărilor sociale de stat **se exclud**.

- În „**Informații**” din efectivul salariaților la 31 decembrie se evidențiază *persoane în vârstă de pensionare, pensionari, adolescenți sub 18 ani și invalizii*.
- **Sumele brute calculate pe total unitate drept plată a muncii (REM_{pers})** pentru timpul lucrat, timpul nelucrat și drepturile în natură din fondul de salarii, profitul net, alte fonduri. Din punctul de vedere al „costului forței de muncă aceste sume reprezintă *cheltuielile directe cu forța de muncă*.
- **Sumele calculate pentru timpul lucrat**, inclusiv plata lunară a managerilor sau, după caz, indemnizația brută a administratorilor sau premii de performanță acordate acestora, potrivit contractelor de management, de administrare, încheiate, potrivit legii:
 - salariile de bază brute corespunzătoare timpului efectiv lucrat în program normal și suplimentar (inclusiv indexări, indemnizații de conducere, salarii de merit și alte drepturi care potrivit actelor normative fac parte din salariul de bază);
 - sporurile și indemnizațiile acordate ca procent din salariul de bază brut sau sume fixe;
 - alte adaosuri la salarii potrivit legii sau stabilite prin contracte colective de muncă;
 - premiile în cursul anului și cele anuale sub diferite forme din fondul de salarii, al 13-lea salariu, prime de vacanță etc.;
 - alte sume plătite din fondul de salarii, profitul net, alte fonduri potrivit legii sau conform contractelor colective de muncă (comisioanele din vânzări, valoarea acțiunilor distribuite gratuit salariaților sau înlesnirile pentru procurarea acestora, plățile făcute de către angajator salariaților în cadrul unor programe de economisire etc.).
- **Primele plătite neregulat, ocazional**, la alte perioade decât se face plata salariului în mod obișnuit sau plățile în mod excepțional (ex.: premiile trimestriale, semestriale, pentru performanțe deosebite individuale sau colective, primele de vacanță, al 13-lea salariu, compensarea concediilor de odihnă anuale nefolosite etc.), cuprinse în sumele calculate pentru timpul lucrat.
- **Sumele calculate pentru timpul nelucrat** potrivit legii și contractelor colective de muncă: concedii de odihnă, de studii, pentru zile de sărbători, evenimente familiale deosebite (căsătorie, nașterea copilului, deces etc.), șomaj tehnic/staționare beneficiind de o indemnizație din salariul de bază plătită din fondul de salarii etc.;

- **Drepturile în natură** acordate salariaților ca remunerare a muncii, potrivit unor acte normative sau prevederilor contractelor colective de muncă sub formă de produse, chirie, combustibil, energie, transport, hrană etc.
- **În sumele brute calculate sunt incluse:**
 - toate elementele de plată, până la careva rețineri, efectuate de angajator în numele salariatului (inclusiv impozitul pe venit, contribuția individuală de asigurări sociale de stat obligatorii, prima individuală pentru asigurarea obligatorie de asistență medicală, cotizațiile sindicale, alte obligațiuni ale salariatului);
 - drepturile convenite dar neachitate în momentul completării chestionarului, cu condiția ca documentele de plată să fie întocmite și aprobate de cei în drept;
 - sumele plătite în cursul anului de referință, dar aferente anilor anteriori (inclusiv sume plătite retroactiv ca urmare a câștigării în instanță a drepturilor bănești aferente anilor anteriori).
- **Din sumele brute calculate sunt excluse:**
 - contribuțiile sociale și de medicină obligatorii conform legislației plătite de către angajator;
 - indemnizația de eliberare din serviciu salariaților concediați în legătură cu lichidarea unității sau încetarea activității angajatorului persoană fizică sau cu reducerea numărului ori a statelor de personal la unitate în conformitate cu art. 186 Codul Muncii;
 - dividendele/dobânzile plătite din profitul net;
 - indemnizațiile de asigurări sociale plătite din bugetul asigurărilor sociale de stat;
 - facilitățile și prestațiile sociale plătite direct de angajator în folosul salariaților (cu prilejul nașterii, decesului, căsătoriei, etc. îmbunătățirea condițiilor locative, plata studiilor, burselor, etc.), inclusiv indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă.
- **Contribuțiile individuale de asigurări sociale de stat**, reținute salariaților conform cotelor obligatorii în vigoare.
- **Primele individuale de asigurare obligatorie de asistență medicală**, reținute salariaților conform cotelor obligatorii în vigoare.
- **Suma impozitul pe venit** reținut în anul de referință, calculat conform cotelor de impozitare în vigoare.
- **Sumele brute plătite din bugetul asigurărilor sociale de stat** sub formă de „indemnizații de asigurări sociale” pentru incapacitate temporară de muncă în caz de boală sau traumă, accident de muncă sau boală profesională, în legătură cu îngrijirea bolnavilor etc. acordate salariaților potrivit legislației în vigoare.
- **Numărul mediu și sumele brute calculate** aferente anului de referință corespunzătoare **ucenicilor**, încadrați în unitate în baza unui contract de ucenicie la locul de muncă.
- **Numărul mediu și sumele brute calculate** aferente anului de referință corespunzătoare **persoanelor detașate în străinătate**.
- **Numărul mediu și sumele brute calculate** aferente anului de referință corespunzătoare **membrilor consiliilor de administrație ale întreprinderilor de stat și consiliilor societăților pe acțiuni, membrilor consiliilor municipale/raionale și locale** acordate în conformitate cu legislația în vigoare, alte acte normative.
- **Numărul mediu și sumele brute calculate** aferente anului de referință corespunzătoare **întreprinzătorilor individuali** – persoane care nu fac parte din personalul angajat al unității și execută lucrări sau prestează servicii unității conform contractelor de drept civil: contract de antrepriză, prestări servicii, transport etc. Tot aici, în mod condiționat, se includ și lucrătorii unității care execută lucrări/prestează servicii unității în baza contractelor de drept civil.

- **Primele de asigurare obligatorie de asistență medicală plătită de angajator pentru salariați.**
- **Contribuțiile angajatorului pentru asigurările sociale de stat obligatorii ale salariaților.**
- **Prestațiile sociale** acordate direct de angajator salariaților săi sau foștilor angajați, altor persoane care au acest drept, plătite din mijloacele unității în conformitate cu contractele colective de muncă: salariile pe care angajatorii continuă să le plătească temporar angajaților în caz de boală, maternitate, accident de muncă sau, boală profesională, invaliditate, concediere și situații similare; alte contribuții sociale sub formă de alocații pentru copii, indemnizații pentru soț/soție, indemnizații de familie; alocații pentru studii (plata integrală/parțială a studiilor, burse de studii) sau orice altă alocație sau indemnizație pentru persoanele aflate la întreținere (inclusiv creșe/grădinițe), precum și sub formă de servicii medicale gratuite (altele decât cele impuse de natura muncii) furnizate gratuit angajaților și familiilor lor; ajutorul material acordat salariaților cu ocazia unor evenimente familiale; adaosuri la pensie sau indemnizația unică cu ocazia pensionării etc.
 - **Plăți în caz de boală, concediere și situații similare**, plătite din mijloacele unității în conformitate cu contractele colective de muncă: salariile pe care angajatorii continuă să le plătească temporar angajaților în caz de boală, maternitate, accident de muncă sau boală profesională, invaliditate, concediere și situații similare, inclusiv **indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă**, plătite de către angajator (conform legislației în vigoare);
- **Sumele aferente cheltuielilor pentru formarea profesională a salariaților unității.**
- **Alte cheltuieli cu forța de muncă**, necesare pentru procesul de producție în conformitate cu legislația în vigoare și contractele colective de muncă: cheltuieli pentru echipamentul de protecție individuală, haine de lucru purtate exclusiv la locul de muncă; cheltuieli cu angajarea (recrutarea) de personal: sume plătite agențiilor de angajare, cheltuielile de publicitate a posturilor scoase la concurs, cheltuieli de transport pentru candidații înscriși la concurs etc.; cheltuieli cu alimentație de protecție impusă de condițiile de muncă excepționale (inclusiv masa caldă și alimentația antidot prevăzută de acte normative), cheltuieli pentru amenajarea locului de muncă și examene medicale; cheltuieli pentru materiale igienico-sanitare de protecție; compensațiile plătite angajaților pentru cumpărarea de instrumente, echipamente sau îmbrăcăminte specială, necesară activității lor profesionale și pe care ei le utilizează exclusiv sau în principal la locul de muncă etc.
- **Sumele acordate angajatorilor de către stat (subvenții)**, destinate rambursării parțiale sau totale a costurilor remunerării directe.

(ii) indicatori derivați

- **Câștigul salarial mediu brut lunar** reprezintă sumele brute calculate din fondul de salarii, din profitul net și alte fonduri suportate de angajator ce revin în medie unui salariat pe lună.
- **Câștigul salarial mediu net lunar** reprezintă sumele nete ce revin în medie unui salariat pe lună și se calculează pe baza câștigului salarial mediu brut, redus cu cota de impozit, contribuția/prima individuală a salariaților pentru bugetul asigurărilor sociale de stat și asigurările de asistență medicală.
- **Costul mediu lunar pe un salariat** reprezintă cheltuielile totale efectuate de angajator cu forța de muncă, în medie, într-o lună, pe un salariat.
- **Câștigul salarial mediu brut orar** reprezintă suma medie brută (corespunzătoare câștigului salarial mediu brut) ce revine unui salariat pe oră.
- **Câștigul salarial mediu net orar** reprezintă suma medie netă (corespunzătoare câștigului salarial mediu net) ce revine unui salariat pe oră.
- **Costul mediu orar** reprezintă cheltuielile totale efectuate de angajator cu forța de muncă, în medie, pe o oră lucrată.

2. Descrierea cercetării statistice

2.1 Sfera de cuprindere (populația statistică)

Activități CAEM

Cercetarea include unitățile legale (cu personalitate juridică sau fizică), indiferent de forma de proprietate și forma organizatorico-juridică, care desfășoară ca activitate principală oricare din activitățile cuprinse și definite conform Clasificatorului Activităților din Economia Moldovei (CAEM Rev.2²). Indicatorii obținuți din această cercetare statistică se calculează pentru activități economice la nivel de diviziune și secțiune, conform CAEM.

Prin **Ancheta anuală asupra câștigurilor salariale** se colectează date pentru **activitatea principală și activitățile secundare** ale întreprinderii.

Mărimea întreprinderii

Ancheta se adresează unităților, indiferent de clasa de mărime definită după numărul de salariați. La proiectarea eșantionului se ține cont de necesitatea asigurării reprezentativității datelor pe următoarele **trei clase de mărime ale întreprinderilor**:

- 1 - 9 salariați;
- 10 - 19 salariați;
- 20 salariați și peste.

Profilul teritorial

Obiectul anchetei îl constituie unitățile economice și sociale cu **personalitate juridică**, la fel și unitățile economice-persoane fizice care angajează în mod permanent salariați, selectate din **întreaga țară**, din toate raioanele și municipiile, atât din mediul urban, cât și din mediul rural.

Gradul de reprezentativitate al rezultatelor anchetei este asigurat la nivel de total **economie** (pentru toți indicatorii) și în **profil teritorial** (doar pentru indicatorii ce țin de numărul de salariați, timpul efectiv lucrat și câștigurile salariale).

Categorii de angajați

Informațiile colectate prin anchetă se referă la categoria de **salariați**. Se consideră **salariați**, persoanele angajate în baza unui contract individual de muncă/raport de serviciu pe perioadă determinată sau nedeterminată. Elementele necesare determinării câștigurilor salariale lunare brute și nete se colectează pe sexe.

2.2 Principalele variabile studiate și chestionarele cercetării statistice

Variabilele colectate și studiate sunt cele prezentate în capitolul precedent la sub-punctul (i) indicatori primari.

Instrumentarul anchetei este format din chestionarul propriu-zis (Cercetare statistică M3-Anual) și o anexă (Cercetare statistică M3-Anual Anexă). Pe lângă capitolele destinate colectării informațiilor statistice, chestionarele conțin și precizări metodologice asupra conceptelor, definițiilor și sferei de cuprindere a indicatorilor solicitați (precizări metodologice pentru completarea chestionarului).

Structura chestionarelor utilizate pentru ancheta anuală asupra câștigurilor salariale este următoarea:

² Armonizat cu NACE Rev.2

Chestionarul M3

Datele de identificare: ale unității (denumirea unității, adresa, cod CUIÎO, cod IDNO, numărul de municipii/raioane în care unitatea își desfășoară activitatea);

Capitolul I – Numărul salariaților (exclusiv ucenicii) și timpul de lucru în anul de referință – înregistrează pentru activitatea principală și pentru fiecare dintre activitățile secundare ale unității, pentru total salariați și separat pentru femei, următorii indicatori:

- efectivul salariaților la sfârșitul anului;
- numărul mediu al salariaților care lucrează în timp complet, în timp parțial și numărul salariaților în echivalent timp complet;
- timpul efectiv lucrat și timpul nelucrat plătit corespunzător acestor salariați.

Capitolul II – Sume brute calculate (exclusiv ucenicii) în anul de referință - înregistrează pentru activitatea principală și pentru fiecare dintre activitățile secundare ale unității, pentru total salariați și separat pentru femei, următorii indicatori:

- Sume brute calculate total, din care:
 - Sume calculate pentru timpul lucrat, din care:
 - Premii plătite neregulat, ocazional;
 - Sume calculate pentru timpul nelucrat;
 - Drepturi în natură.
- Contribuția individuală obligatorie a salariaților de asigurări sociale de stat;
- Prima individuală obligatorie a salariaților de asistență medicală;
- Suma impozitului pe venit reținut.
- Sume calculate salariaților din bugetul asigurărilor sociale de stat;

Capitolul III – Alte categorii de persoane necuprinse în Cap. I și Cap. II – se culeg date pentru:

- *ucenici:*
 - numărul mediu;
 - sumele brute calculate.
- *persoanele detașate în străinătate:*
 - numărul mediu;
 - sumele brute calculate.
- *membrii consiliilor de administrare, membrii consiliilor municipale/raionale și locale:*
 - numărul mediu;
 - sumele brute calculate.
- *întreprinzătorii individuali:*
 - numărul mediu;
 - sumele brute calculate.

Capitolul V – Alte cheltuieli cu forța de muncă, efectuate de unitate în anul de referință – cuprinde sumele cheltuite de angajator pe parcursul anului pentru salariați, pe elemente componente, aceste cheltuieli alcătuiesc costul indirect al angajatorului cu forța de muncă:

- Prima de asigurare obligatorie de asistență medicală, plătită de angajator pentru salariați;
- Contribuția angajatorului pentru asigurările sociale de stat obligatorii ale salariaților;
- Prestațiile sociale plătite direct de angajator:
 - Plăți în caz de boală, concediere și situații similare
 - Din care pentru incapacitate temporară de muncă
 - Alte prestații sociale (de exemplu: studii, ajutor material acordat salariaților cu ocazia unor evenimente familiale)
- Cheltuielile pentru formarea profesională salariaților;
- Alte cheltuieli cu forța de muncă:
 - Cheltuielile pentru echipamentul individual de protecție;
 - Cheltuieli cu angajarea de personal;
 - Cheltuielile cu alimentația specială/de protecție;

- Cheltuielile cu examenul medical;
- Cheltuieli pentru materiale igienico-sanitare de protecție.
- Transferurile de bugetul de stat către angajator pentru stimularea ocupării forței de muncă (acestea nu constituie cheltuielile angajatorului și nu fac parte din costurile indirecte ale angajatorului cu forța de muncă).

Chestionarul M3 – Anexă cuprinde două capitole cu aceiași indicatori care se regăsesc în chestionarul M3 – cap.I și cap.II și se completează dacă unitatea își desfășoară activitatea în mai multe unități administrativ-teritoriale (UAT) de nivelul al doilea (raion/municipiu/UTA Găgăuzia).

Unitatea completează un chestionar M3 cu date pe total unitate (inclusiv cele referitoare la activitățile din alte UAT) și câte un chestionar M3-Anexă pentru fiecare UAT în care are activitate (inclusiv pentru UAT în care își are sediul).

Chestionarele anchetei sunt disponibile pe suport de hârtie și format electronic. Versiunea electronică a chestionarelor este disponibilă pe site-ul oficial al Biroului Național de Statistică (www.statistica.gov.md).

2.3 Clasificări utilizate

Activitatea economică: se definește și se codifică în conformitate cu Clasificatorul Activităților din Economia Moldovei (CAEM-2), armonizat cu NACE Rev.2.

Profil teritorial: se definește și se codifică în conformitate cu:

- Clasificatorul Unităților Administrativ-Teritoriale din Moldova (CUATM) și
- Nomenclatorul Unităților Teritoriale de Statistică al Republicii Moldova (NUTS).

Forma de proprietate (după tipul de capital) se definește și se codifică în conformitate cu Clasificatorul formelor de proprietate.

Sector (bugetar, real) definit conform Legii salarizării, 847/2002.

2.4 Metode și algoritm(i) de calcul a principalilor indicatori

Datele anuale sunt dezagregate astfel:

- Indicatori privind numărul salariaților, timpul de lucru și sumele brute, pe:
 - sexe (feminin, masculin);
 - activități CAEM, la nivel de secțiune și diviziune;
 - forme de proprietate;
 - regiuni de dezvoltare, municipii și raioane.
- Indicatori privind costul forței de muncă și cheltuielile indirecte ale angajatorului cu forța de muncă, pe:
 - activități CAEM, la nivel de secțiune și diviziune;
 - forme de proprietate;
 - regiuni de dezvoltare, municipii și raioane.

Pentru indicatorii primari, agregările se realizează prin simpla însumare a produselor obținute din înmulțirea coeficienților de extindere atașați fiecărei înregistrări individuale, cu datele corespunzătoare fiecărei variabile.

Formulele de calcul pentru principalii indicatori derivați sunt prezentate în continuare.

▪ **Câștigul salarial mediu brut lunar** se determină prin raportarea sumelor brute calculate (câștigul salarial) la numărul mediu al salariaților și la numărul de luni ale anului.

$$\overline{CS}_{brut} = \frac{REM_{pers}}{N * 12}$$

Unde:

\overline{CS}_{brut} - câștigul salarial mediu brut lunar;

REM_{pers} - sumele brute calculate;

\overline{N} - numărul mediu de salariați.

▪ **Câștigul salarial mediu net lunar** se obține prin scăderea din sumele brute calculate aferente câștigului salarial mediu brut lunar a contribuției salariaților la bugetul asigurărilor sociale de stat, a primelor individuale de asigurare obligatorie de asistență medicală și a impozitului pe venit, rezultatul fiind împărțit la numărul mediu al salariaților și la numărul de luni ale anului.

$$\overline{CS}_{net} = \frac{REM_{pers} - (CAS + CAM + impozit)}{N * 12}$$

Unde:

\overline{CS}_{net} - câștigul salarial mediu net lunar;

REM_{pers} - sumele brute calculate;

CAS - sumele contribuțiilor individuale obligatorii de asigurări sociale de stat;

CAM - sumele contribuțiilor individuale obligatorii de asigurări de asistență medicală;

$impozit$ - sumele impozitului pe venit;

\overline{N} - numărul mediu de salariați.

▪ **Costul mediu lunar pe un salariat** se obține prin raportarea cheltuielilor cu forța de muncă la numărul mediu al salariaților și numărul de luni ale anului.

$$\overline{C}_{brut} = \frac{Chelt_{directe} + Chelt_{indirecte}}{N * 12}$$

Unde:

\overline{C}_{brut} - costul mediu lunar pe un salariat;

$Chelt_{directe}$ - sume brute corespunzătoare cheltuielilor directe cu forța de muncă;

$Chelt_{indirecte}$ - sume brute corespunzătoare cheltuielilor indirecte cu forța de muncă;

\overline{N} - numărul mediu de salariați.

3. Eșantionul cercetării statistice

3.1 Planul de sondaj

Planul de eșantionare aplicat este cel al sondajului stratificat, iar metoda de selecție utilizată este selecția simplă aleatoare fără revenire. Straturile sunt definite prin încrucișarea diviziunilor CAEM cu clasele de mărime a întreprinderilor și codul administrativ al raionului.

3.2 Baza de sondaj

Pentru formarea bazei de sondaj, anual, se combină informațiile din mai multe surse de date, după cum urmează:

- Situațiile financiare pentru anul precedent;
- Ancheta structurală anuală în întreprinderi pentru anul precedent;
- Cercetarea trimestrială "Câștigurile salariale";
- Alte surse

Baza de sondaj conține lista tuturor întreprinderilor din populația statistică de referință, precum și informații pentru fiecare unitate în parte, respectiv:

- date de identificare a întreprinderii (cod unic de identificare, adresă etc.);
- cod de activitate economică conform CAEM-2;

- număr mediu de salariați, care a permis încadrarea întreprinderii într-o anumită clasă de mărime.

Populația ce face obiectul prezentei cercetări este considerată colectivitatea unităților legale (toate unitățile ce au cifra de afaceri mai mare ca zero sau cel puțin un salariat), indiferent de genul de activitate, conform CAEM, din care fac parte și forma organizatorico-juridică a acestora, care își desfășoară activitatea pe teritoriul Republicii Moldova, exclusiv Transnistria. Conținutul bazei de sondaj corespunde cerințelor anchetei, neexistând situații de sub sau supra acoperire a anumitor activități.

3.3 Unitatea de selecție

Unitatea de selecție este **întreprinderea/instituția**.

3.4 Variabilele de selecție

Variabilele de stratificare sunt reprezentate de:

- **activitatea economică** – la nivel de diviziune CAEM-2,
- **clasa de mărime** în funcție de numărul de salariați al întreprinderii,
- **codul raionului** unde își desfășoară activitatea întreprinderea.

Straturile se formează prin intersecția variabilelor de stratificare, iar în cadrul fiecărui strat metoda de selecție folosită este selecția aleatoare simplă fără revenire, fiecare unitate din strat având aceeași probabilitate de a fi inclusă în eșantion.

3.5 Mărimea și alocarea eșantionului

Volumul eșantionului se determină anual și include aproximativ 14 mii unități legale.

Eșantionul anchetei asigură reprezentativitatea datelor la nivel de:

- **activități economice** pe diviziuni;
- **teritoriu** – la nivel de raion, municipiile Chișinău, Bălți și UTA Găgăuzia;
- **clasa de mărime** – în funcție de numărul mediu de salariați sunt determinate 4 grupe de întreprinderi și anume: 1-9; 10-19; 20 și mai mulți angajați).

Determinarea volumului eșantionului s-a efectuat reieșind din condiția ca eroarea maximă admisibilă a estimației indicatorului numărul mediu de salariați să nu depășească 1,5%, rezultatele garantându-le cu o probabilitate de 95%, după relația:

$$n = \frac{z^2 \cdot \bar{\sigma}^2}{\Delta_x^2 + \frac{z^2 \cdot \bar{\sigma}^2}{N}}$$

unde:

z - reprezintă valoarea coeficientului de încredere și se determină în raport cu probabilitatea cu care se garantează rezultatele, din tablele funcției Laplace;

$$\bar{\sigma}^2 - \text{variația intra grupe } (\bar{\sigma}^2 = \frac{\sum \sigma_i^2 \cdot n_i}{\sum n_i});$$

$$\Delta_x - \text{eroarea limită a mediei de selecție } (\Delta_x = z \cdot \sigma_{\bar{x}} = z \cdot \sqrt{\frac{\bar{\sigma}^2}{n} \left(1 - \frac{n}{N}\right)});$$

N – volumul populației.

Alocarea volumului eșantionului pe straturi s-a efectuat conform metodei Neyman, care ia în considerație valoarea abaterii standard a numărului mediu de salariați din cadrul stratului, cu ajutorul relației:

$$n_i = \frac{N_i \sigma_i}{\sum_{i=1}^k N_i \sigma_i} n ,$$

unde:

n_i - este volumul eșantionului din stratul i ;

N_i - populația generală din stratul i ;

σ_i - abaterea medie pătratică a numărului mediu de salariați din cadrul stratului i ;

n – volumul eșantionului calculat la pasul precedent.

- Reieșind din necesitatea asigurării comparabilității seriilor de timp, s-a decis ca pragul de cercetare exhaustivă să fie fixat la 20 de persoane. De asemenea, s-a decis ca toate unitățile bugetare să fie cercetate exhaustiv, indiferent de mărimea acestora.

În cazul în care, după formarea straturilor, au fost situații în care efectivul populației într-o anumită celulă s-a situat sub 10 unități, unitățile din cadrul acestor straturi, de asemenea, s-au inclus în mod exhaustiv.

3.6 Extinderea rezultatelor

Pentru calculul coeficienților de extindere a rezultatelor se parcurg următoarele etape de lucru:

- 1) Atașarea fiecărei unități selectate a ponderii de selecție (π_{ih}). Ponderea de selecție este o pondere Hortvitz-Thompson și se calculează ca inversul probabilității de selecție, astfel:

$$\pi_{ih} = \frac{1}{p_{ih}} = \frac{1}{\frac{n_h}{N_h}} = \frac{N_h}{n_h}$$

unde:

p_{ih} = probabilitatea de selecție a unității i din celula de selecție h

N_h = numărul de unități din celula de selecție h

n_h = numărul de unități selectate în eșantion din celula de selecție h

- 2) Calculul coeficienților de redresare (c_h). Coeficienții de redresare se calculează la nivelul fiecărei celule de selecție în parte ca inversul probabilității de răspuns. Coeficientul de redresare are rolul de compensare a unităților non-respondente în ipoteza în care aceste unități se manifestă similar cu unitățile respondente aferente stratului din care fac parte.

$$c_h = \frac{1}{p_{rh}} = \frac{1}{\frac{m_h}{n_h}} = \frac{n_h}{m_h}$$

unde:

p_{rh} = probabilitatea de răspuns din celula de selecție h

n_h = numărul de unități selectate în eșantion din celula de selecție h

m_h = numărul de unități selectate în eșantion din celula de selecție h care au răspuns la anchetă

- 3) Calculul coeficientului de extindere ($COEF_{ih}^{ext}$)

$$COEF_{ih}^{ext} = \pi_{ih} \cdot c_h$$

3.7 Evaluarea calității rezultatelor

Calitatea datelor este urmărită în toate etapele derulării anchetei.

În etapa de introducere a datelor aplicația informatică conține un set de condiții de control logic și corelații pentru depistarea erorilor de raportare și anume:

- condiții de control logic;
- condiții de control între capitole;
- condiții de control cu raportarea precedentă;
- condiții de integritate a datelor;
- statistici ale raportării, respectiv, neraportării, pe cauze.

Suplimentar, se realizează verificări suplimentare, inclusiv comparații cu indicatorii comuni între ancheta anuală asupra câștigurilor salariale și costului forței de muncă și ancheta lunară asupra câștigurilor salariale pentru luna decembrie, și cu cei proveniți din alte surse de date (administrative și/sau statistice), pentru fiecare unitate în parte și pentru rezultate agregate.

4. Organizarea culegerii și prelucrarea datelor

4.1 Metoda de înregistrare

La înregistrarea informațiilor în chestionarele cercetării statistice, se utilizează metoda auto-înregistrării. Persoanele desemnate din partea unităților selectate completează variabilele chestionarelor conform instrucțiunilor detaliate ce însoțesc formularele. Asistența tehnică și metodologică este asigurată de colaboratorii organelor teritoriale de statistică. Completarea datelor se realizează pe suport hârtie sau on-line (e-raportare).

4.2 Perioada de referință și de înregistrare

Perioada de referință este **anul calendaristic**. Perioada de înregistrare o constituie primele trei luni (ianuarie, februarie și martie) ale **anului următor** celui pentru care se face raportarea.

4.3 Periodicitatea de realizare a anchetei

Ancheta se realizează cu periodicitate **anuală**.

4.4 Personalul cercetării statistice

La nivel central (BNS) Direcția statistică salariilor asigură coordonarea activităților de proiectare a metodologiei și instrumentarului anchetei, precum și condițiile de organizare și realizare a anchetei în teren, prelucrare, analiză și pregătire a rezultatelor finale pentru diseminare.

Activitățile de extragere a eșantionului, extindere și redresare a rezultatelor se realizează de către Secția metode statistice. Elaborarea bazei de sondaj este realizată de către Direcția registre și clasificatoare.

Activitățile de elaborare a soluțiilor informatice se realizează de către specialiștii Direcției proiectare aplicații informatice.

La nivel local, direcțiile și secțiile teritoriale de statistică sunt implicate în procesul de introducere, verificare și validare a datelor.

4.5 Prelucrarea datelor

Fluxul de colectare și prelucrare a datelor este următorul: chestionarele sunt distribuite de către BNS, prin intermediul centrelor regionale de statistică (CRS), unităților din eșantion. Chestionarele sunt prezentate de către respondenți în adresa CRS, ori sunt completate on-line prin intermediul platformei de raportare în termenii stabiliți.

Prelucrarea datelor colectate se desfășoară în două etape:

I. Prelucrarea la nivel OTS:

- transmiterea chestionarelor unităților raportoare;
- culegerea datelor la nivel local;
- introducerea datelor;
- controlul integrității informațiilor;
- controlul logic, corectarea eventualelor erori și validarea datelor la nivel de chestionar.

II. Prelucrarea la nivel BNS:

- validarea fiecărui raport și corectarea eventualelor erori rămase;
- compararea cu perioada precedentă de raportare și cu alte surse de date;
- centralizarea datelor la nivelul activităților economice și pe total economie;
- extinderea datelor la nivelul economiei;
- agregarea și analiza datelor extinse;
- generarea tabelelor cu rezultate;
- diseminarea rezultatelor.

Centralizarea datelor se realizează, în funcție de indicatori:

- după activitatea omogenă, pentru indicatorii privind numărul salariaților, sumele brute calculate, timpul efectiv lucrat și câștigurile salariale medii;
- după activitatea principală, pentru indicatorii costul forței de muncă.

4.6 Sistemul IT

Soluția informatică a fost realizată în ASP.NET și conține:

- programe de introducerea a datelor și de control logic la nivel local;
- programe de nivel logic la nivel central;
- programe de prelucrare a datelor și de obținere a tabelelor finale.

Elaborarea condițiilor de control logic a datelor

Pentru proiectarea soluției informatice au fost elaborate patru categorii de condiții logice:

- de verificare a datelor din chestionar;
- de verificare a fluxurilor logice din chestionar și a corelațiilor dintre capitole;
- de verificare a comparabilității datelor față de perioada precedentă;
- de verificare a integrității datelor de identificare ale întreprinderilor.

Condițiile de control logic la nivel de chestionar au ca scop: urmărirea și verificarea fluxurilor logice din chestionar; respectarea corelațiilor între datele/răspunsurile diferitelor capitole verificarea încadrării între limitele normale a datelor corespunzătoare anumitor indicatori, eliminarea unor răspunsuri ilogice etc.

Prin condițiile de verificare a integrității se urmărește corelarea și verificarea datelor de identificare ale unităților din momentul selectării (din registru) cu cele completate cu date.

Soluția informatică cuprinde pe lângă verificare a integrității și corectitudinii datelor și următoarele programe informatice pentru:

- compararea datelor cu perioadele precedente;
- compararea datelor cu alte surse de date;
- agregarea datelor neextinse;
- redresarea și extinderea datelor;
- editarea tabelelor cu rezultatele finale.

5. Diseminarea rezultatelor

5.1 Principalii indicatori rezultați

Principalii indicatori rezultați sunt:

- efectivul salariaților la sfârșitul anului, numărul mediu al salariaților, sumele brute calculate salariaților, câștigul salarial mediu lunar brut și net;
- alte cheltuieli cu forța de muncă efectuate de unitate, pe categorii de cheltuieli;
- costul mediu lunar al forței de muncă.

Datele sunt prezentate conform următorului profil: național, regiuni de dezvoltare, municipii și raioane, sector economic/real și sector bugetar, activități economice - secțiuni și diviziuni, forme de proprietate, sexe.

5.2 Diseminarea rezultatelor

Principalele publicații în care se regăsesc rezultatele anchetei sunt:

- Anuarul statistic; Breviarul statistic Moldova în cifre; Statistica teritorială etc.
- Informații operative, Note informative/analitice;
- Banca de date statistice a BNS: <http://www.statistica.gov.md>;
- Chestionare internaționale ONU, BIM, CEE, Eurostat, CSI, etc.

La cerere, datele sunt prelucrate și furnizate pentru a răspunde solicitărilor unui număr mare de alți utilizatori (interni și internaționali).

ANEXĂ: Concepte și definiții (variante desfășurate)